

ISSN 2307—4558

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

МОВА

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНИЙ ЧАСОПИС
З МОВОЗНАВСТВА

№ 21

2014

Одеса
«Астропрінт»
2014

*Засновник: Одесський національний університет імені І. І. Мечникова.
Часопис засновано в 1993 році.*

Головний редактор
Главный редактор
Editor-in-chief

Заступники головного редактора
Заместители главного редактора
Vice-editors

Відповідальний секретар
Ответственный секретарь
Secretary

Редакційна колегія:

Редакционная коллегия:

The editorial team:

Євгеній Миколайович СТЕПАНОВ
Евгений Николаевич Степанов
Ievgenii N. Stepanov

Луїза Олександровна ПЕТРОВА
Луиза Александровна Петрова
Luiza A. Petrova

Ірина Михайлівна КОЛЕГАЕВА
Ирина Михайловна Колегаева
Iryna M. Kolehajeva

Ольга Вадимівна МАЛЬЦЕВА
Ольга Вадимовна Мальцева
Olga V. Maltseva

В. І. Аннушкін (Росія), **А. Валіпур** (Іран), **М. Д. Голев** (Росія), **Л. М. Голубенко** (Україна), **В. В. Горбань** (Україна), **Г. Н. Гочев** (Болгарія), **Л. М. Гукова** (Україна), **Д. Дзевановська** (Польща), **А. К. Каіржанов** (Казахстан), **Т. Ю. Ковалевська** (Україна), **В. О. Колесник** (Україна), **Н. В. Кондратенко** (Україна), **І. П. Лисакова** (Росія), **Мен Ся** (Китай), **Н. Б. Мечковська** (Білорусь), **І. Б. Морозова** (Україна), **М. Парзурова** (Болгарія), **С. В. Плотницька** (Україна), **С. Севіль** (Франція), **Л. Ф. Фоміна** (Україна), **Г. Хенчель** (Німеччина)

В. И. Аннушкин (Россия), А. Валипур (Иран), Н. Д. Голев (Россия), Л. Н. Голубенко (Украина), В. В. Горбань (Украина), Г. Н. Гочев (Болгария), Л. Н. Гукова (Украина), Д. Дзевановска (Польша), А. К. Каиржанов (Казахстан), Т. Ю. Ковалевская (Украина), В. А. Колесник (Украина), Н. В. Кондратенко (Украина), И. П. Лысакова (Россия), Мэн Ся (Китай), Н. Б. Мечковская (Белоруссия), И. Б. Морозова (Украина), М. Парзурова (Болгария), С. В. Плотницкая (Украина), С. Севиль (Франция), Л. Ф. Фомина (Украина), Г. Хенчель (Германия)
Vladimir Annushkin (Russia), Alireza Valipur (Iran), Nikolay Golev (Russia), Lidiya Golubenko (Ukraine), Victoria Gorban' (Ukraine), Gocho Gochev (Bulgaria), Lina Gukova (Ukraine), Dorota Dziewanowska (Poland), Abay Kairzhanov (Kazakhstan), Tetiana Kovalevska (Ukraine), Valentyna Kolesnyk (Ukraine), Natalya Kondratenko (Ukraine), Irina Lysakova (Russia), Meng Xia (China), Nina Mechkovskaya (Belorussia), Iryna Morozova (Ukraine), Mariana Parzulova (Bulgaria), Svitlana Plotnycka (Ukraine), Svetlana Seville (France), Lyudmyla Fomina (Ukraine), Gerd Hentschel (Germany)

Видано за фінансової підтримки Фонду «Русский мир» за Договором гранту № 1064Гр/ІІ-083-13 від 23 липня 2013 року.

У збірнику представлені дослідження актуальних теоретичних і прикладних проблем лінгвістики на матеріалі різних мов: української, російської, болгарської, польської, англійської, німецької, турецької, китайської, арабської, сомалійської та ін. Адресовано широкому колу філологів: науковцям, вчителям, методистам, студентам.

ЗМІСТ

ПИТАННЯ ІСТОРІЇ МОВОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ, ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА ТА СОЦІОЛІНГВІСТИКИ

<i>Аннушкін В. І.</i> Класик русської філології, професор Одеського Ришельєвського лицея Константін Петрович Зеленецький (1812–1858) і проблеми сучасного філологіческого знання	7
<i>Синиця І. А.</i> Павел Ігнатович Житецький і розвиток гуманітарної мыслі XIX століття	15
<i>Гайєр К. Е.</i> Герменевтика і інтерпретативна семіотика в роботах У. Эко	19
<i>Буянова Л. Ю.</i> Лінгвоконфесіологія в системі сучасної гуманітарної гносеосфери: методологічний інструментарій і понятійний апарат	23
<i>Степанов Е. Н.</i> Взаємодействіє наукових лінгвістических підходів в дослідженії руської міської мови	27
<i>Титаренко М. В.</i> Невербальні засоби експлікації соціального статуса в прозі А. П. Чехова	36

ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВІСТИКИ, МЕДІАЛІНГВІСТИКИ ТА ГЕНРИСТИКИ

<i>Кондратенко Н. В.</i> Вербальні аспекти агональності як параметра політичної комунікації	40
<i>Стрій Л. І.</i> Ритуальний характер політичної комунікації: семіотика інавгурації президента	44
<i>Чуакін А. А.</i> Тексти малої прози В. М. Шукшина в контексті філологічно-комунікативного знання	47
<i>Столярова І. В.</i> Символічний смисл заголовка в прозаїчному дискурсі (Т. Толстая «Легкі мири»)	52
<i>Трендавич М.</i> Руський анекдот vs. польський <i>kawał</i> . Нескілько замечаний по поводу коміческих жанрів мови в руському та польському языках	56
<i>Кіщенко А. М.</i> Комунікативна роль адресанта в художньому дискурсі (на матеріалі сучасної української прози)	60
<i>Костенко М. А.</i> Друкована реклама як креолізований текст: шрифтові виділення	64

ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ, КОНЦЕПТОЛОГІЇ ТА МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ

<i>Коновалова Н. И.</i> Интерпретация сакрального текста традиционной народной культуры	68
<i>Кузнецова А. В.</i> Эстетическая когниция: метатекст в рефлексивно-интерпретативном пространстве	73
<i>Гукова Л. Н., Трушницька Е. А.</i> Концепт «времена года» в художественной картине мира А. С. Пушкина	77
<i>Коссаковська-Марас М.</i> Особенности репрезентации концепта <i>дом</i> в советском и современном российском кінематографе	83
<i>Сайгин В. В.</i> Десакрализация концепта «грех» в национальном сознании (по данным современного русского языка)	89
<i>Наймушина Т. А. Вода</i> в русской, турецкой и сомалийской языковых картинах мира (на материале пословиц и поговорок)	93
<i>Охрименко Т. В.</i> Национально-языковая картина мира сквозь призму номинаций денежных единиц	97
<i>Яроцкая Г. С.</i> Дискурсивное измерение отношения к богатству и бедности в русской лингвокультуре (на материале текстов русских народных сказок)	102
<i>Романенко В. А., Ион А. А.</i> Индексально-метонимический принцип рецепции текста	107
<i>Іванченко А. В.</i> Субъектно-объектные корреляции в эпифразисных эпизодах художественного произведения	112
<i>Маронь А.</i> Языковая картина мира в драматургии Николая Коляды	117

ПИТАННЯ ІСТОРІЇ МОВИ ТА ДІАЛЕКТОЛОГІЇ

<i>Низаметдинова Н. Х.</i> К вопросу о влиянии греческого языка на русское словоупотребление	123
<i>Зарипова А. Р.</i> Общая характеристика лексико-семантической группы «судьба» в древнерусском языке (на примере слов «суд» и «судьба»)	129
<i>Швец А. И.</i> Диалектная глагольная лексика как предмет исследования: состав, структура	134
<i>Забольян Л. О.</i> Эмотивная лексика, характеризующая человека по интеллектуальным способностям, в русских говорах Одесской области	139

ПИТАННЯ ЛЕКСИКОЛОГІЇ, СЛОВОТВОРУ, СЕМАНТИКИ ТА ПРАГМАТИКИ

<i>Радбиль Т. Б.</i> Метазыковые комментарии с компонентом «смысл слова» в современной русской мові	145
<i>Гажева І. Д.</i> Аспекти и методы изучения метонимии в современной лінгвістике	150
<i>Гочев Г. Н.</i> Иноязычные новационные единицы в лексике русского языка	154
<i>Кафирова Л. Д.</i> Словообразовательный потенциал неоизамістувань в сучасному русському языку	160
<i>Невойт В. И.</i> Семантика лексических эквивалентов в сопоставительном аспекті	165
<i>Лі Жучко.</i> Образ цветка в русской лингвокультуре	169
<i>Русенко Т. І.</i> Специфика использования одоративных номинаций в поэзии С. А. Есенина	172

ПИТАННЯ ОНОМАСТИКИ І ТЕРМІНОЗНАВСТВА

<i>Хейлик Т. А., Горлачёва В. В.</i> Типология цветообозначений декоративной косметики в современной рекламе	177
<i>Томасик С.</i> Названия фарфоровых изделий Дулёвского завода	181
<i>Майданюк Д. В.</i> Логоэпистема-идеоним в лингвокультурологическом пространстве нарратива И. Ильфа и Е. Петрова	184
<i>Дробышева Н. Л.</i> Вопросы категориального анализа научно-технической терминологии	187

ПИТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ

<i>Стексова Т. І.</i> Семантика и прагматика русских высказываний с оборотом <i>если на то пошло</i>	192
<i>Ерёменко І. А.</i> Фразеотворчество Л. Толстого как составляющая его эпистолярного идиостиля	195

ПИТАННЯ ГРАМАТИКИ

Петров А. В. Префиксальные повторы страдательных причастий в русском языке	201
Григорій М. Аффирмация как грамматическая категория	206
Караваєва Т. Л. Функциональная специфика операторов нереальности	210

ПИТАННЯ ГЛОТОДИДАКТИКИ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ МОВИ

Дзвонашко Д. Использование ресурсов Интернета в процессе обучения иностранному языку	216
Нуртазина М. Б. Межкультурная компетенция как необходимое условие развития инновационных процессов в обучении русскому языку	221
Бердичевский А. Л. Методика РКИ в 21 веке, или Как что-либо изменить, ничего не меняя	227
Плотницкая С. В. Теория коммуникации в свете лингводидактики	232
Вненк Э. Интерактивные методы обучения на уроках русского языка и литературы	237
Воронина Н. А. Использование форм и приёмов игрового обучения в процессе развития коммуникативной ответственности студентов вуза	241
Малышева Л. В. Адаптация учебно-научного текста: субтекст старого знания	246
Хлопотянов А. В. Об изучении русских поэтических атрибутивных словосочетаний в иноязычной аудитории	249
Цапко Т. П. Проблемы «глагольной» интерференции при обучении русскому языку как иностранному арабоговорящих студентов	253
Цзя Юннин. Интерферентные ошибки китайских студентов при использовании русских предлогов и союзов	258
Марусинець М. М. Модальні частки української мови: діагностичний і дидактичний контекст	261

РЕЦЕНЗІЇ

Карасик В. И. Г. С. Яроцкая. Аксиогенез экономического сознания в русской лингвокультуре : [монография] / Галина Сергеевна Яроцкая. — Одесса : Одесский национальный университет им. И.И. Мечникова, 2013. — 552 с.	266
---	-----

CONTENTS

ISSUES OF GENERAL LINGUISTICS, SOCIOLINGUISTICS AND HISTORY OF LINGUISTIC STUDIES

<i>Annushkin V. I.</i> The classic of Russian philology, professor of Odessa Richelieu lyceum Zelenetskiy Konstantin Petrovich (1812–1858) and issues of modern philological knowledge	7
<i>Synytsia I. A.</i> Pavlo Zhitetskiy and the development of humanitarian thought in XIX century	15
<i>Gayer K. Ye.</i> Hermeneutics and interpretative semiotics in U. Eco's works	19
<i>Buyanova L. Yu.</i> Linguoconfessiology in the system of modern gnoseosphere in the humanities: methodological and conceptual bases	23
<i>Stepanov Ie. N.</i> Interaction of scientific linguistic approaches to research the Russian urban language	27
<i>Titarenko M. V.</i> Non-verbal explication ways of social status in Chekhov's prose.....	36

ISSUES OF GENRISTICS, COMMUNICATIVE AND MEDIA LINGUISTICS

<i>Kondratenko N. V.</i> Verbal aspects of agonial parameters in political communication	40
<i>Striy L. I.</i> Ritual aspect of political communication: semiotics of the president's inauguration	44
<i>Chuvakin A. A.</i> Short prose texts by V. M. Shukshin in context of the philological-communicative knowledge	47
<i>Stoliarova I. V.</i> The symbolic meaning of the title in prosaic discursive (T. Tolstaya «Light Worlds»)	52
<i>Trendowicz M.</i> Russian <i>anekdot</i> (<i>анекдот</i>) vs. Polish <i>kawal</i> . A few comments on the comic speech genres in Russian and Polish languages.....	56
<i>Kishchenko A. M.</i> Communicative role of adresant in literary discourse (for materials of modern Ukrainian prose).....	60
<i>Kostenko M. A.</i> Creolized text in print advertising: the font selection.....	64

ISSUES OF COGNITIVE LINGUISTICS, CONCEPTOLOGY AND LANGUAGE WORLD

<i>Konovalova N. I.</i> The interpretation of sacral text of traditional folk culture.....	68
<i>Kuznetsova A. V.</i> Esthetic cognition: the metatext in reflexive and interpretative space	73
<i>Gukova L. N., Trushicina E. A.</i> <i>Seasons'</i> concept in Pushkin's artistic worldview.....	77
<i>Kossakowska-Maras M.</i> The concept <i>house</i> in soviet and contemporary Russian movies	83
<i>Saigin V. V.</i> Desacralization of the concept “ <i>grekh</i> ” (“sin”) in national consciousness (according to the data of the Modern Russian language).....	89
<i>Naimushina T. A.</i> Water in Russian, Turkish and Somali lingual worldviews (based on proverbs and sayings)	93
<i>Okhrimenko T. V.</i> National linguistic snapshot through the prism of items currencies	97
<i>Yarotskaya G. S.</i> Discursive analyze of attitude to the wealth and poverty in the text of Russian folk tales	102
<i>Romanenko V. A., Ion A. A.</i> Index-metonymy principle of reseption of a text.....	107
<i>Ivanchenko A. V.</i> Subject-object correlation in the ekphrasis episodes in fiction	112
<i>Maroñ A.</i> Linguistic view of the world in drama by Nikolai Kolada.....	117

ISSUES OF HISTORY OF LANGUAGE AND DIALECTOLOGY

<i>Nizametdinova N. H.</i> On the influence of Greek into Russian compounding.....	123
<i>Zaripova A. R.</i> General characteristics of lexical-semantic group «destiny» in the Old Russian language	129
<i>Shvets A. I.</i> Dialectal verbal vocabulary as the subject of research: composition, structure	134
<i>Zaboliyan L. O.</i> Emotional lexis, characterizing a person on intellectual capabilities in Russian dialects of Odessa region	139

ISSUES OF LEXICOLOGY, DERIVATOLOGY, SEMANTICS AND PRAGMATICS

<i>Radbil T. B.</i> Metalanguage comments with component “ <i>smysl slova</i> ” (“sense of the word”) in the Modern Russian speech.....	145
<i>Gazheva I. D.</i> Aspekts and methods of study of metonymy in modern linguistics	150
<i>Gochev G. N.</i> Foreign language novative units in the Russian vocabulary	154
<i>Kadyrova L. D.</i> The word-formation potential of borrowing in Modern Russian language	160
<i>Nevoit V. I.</i> Semantics of lexical equivalents in comparative aspect	165
<i>Li Zhun.</i> Image of a flower in Russian lingual culture.....	169
<i>Rusenko T. I.</i> The specific usage of olfactory nomination in the poetry by Sergey Esenin.....	172

ISSUES OF ONOMASTICS AND TERMINOLOGY

<i>Khejlik T. A., Gorlachova V. V.</i> The typology of colour designations for decorative cosmetics in modern advertising	177
<i>Tomasik S.</i> Names of porcelain products of the “Duliovskij Farfor” factory	181
<i>Maidaniuk D. V.</i> The logopeisteme-ideonym in the lingual and cultural space of narrative in Ilf and Petrov's writings	184
<i>Drobysheva N. L.</i> Scientific and technical terminology categorial analysis.....	187

ISSUES OF PHRASEOLOGY

<i>Steksova T. I.</i> The semantics and pragmatics of the Russian utterances with the use <i>если на то попало (iesli na to posholo)</i>	192
<i>Yeremenko I. A.</i> The derivation of phraseologismus of Leo Tolstoy as a part of his epistolary individual style.....	195

ISSUES OF GRAMMAR

Petrov A. V. The prefixational repetitions of passive participles in the Russian language.....	201
Grygiel M. Affirmation as a grammatical category.....	206
Karavayeva T. L. Functional specifics of irreality operators	210

ISSUES OF DIDACTICS AND METHODOLOGY OF LANGUAGE TEACHING

Dziewanowska D. Usage of the internet resources in the process of foreign language teaching.....	216
Nurtazina M. B. Intercultural competence as a required condition for development the innovation processes in Russian language training.....	221
Berdichevsky A. L. New wine in old bellows	227
Plotnitskaya S. V. The theory of communication in the light of lingual didactics	232
Wnęk E. Interactive methods for the teaching Russian language and literature	237
Voronina N. A. Use of forms and techniques of the game training for the development of communicative responsibility of university students.....	241
Maltseva L. V. Adaptation of the educational-scientific text: the subtext of old knowledge	246
Khlopyanov A. V. On the study of Russian poetic attributive collocations by foreigners.....	249
Tsapko T. P. "Verb" interference problems in learning the Russian language as foreign for Arabic students.....	253
Jia Yongning. Interferential errors by Chinese students during use of Russian prepositions and conjunctions	258
Marusynets M. M. Modal particles in Ukrainian: diagnostic and didactic context.....	261

REVIEWS

Karasik V. I. G. S. Yarotskaya. Aksiogenez ekonomicheskogo soznanija v russkoj lingvokulture : [monografija] / Galina Sergeevna Yarotskaya. — Odessa : Odesskij natsionalnyj universitet im. I. I. Mechnikova, 2013. — 552 S.....	266
---	-----